

5.-7. april 2019
Vodnikova domačija Šiška
Kino Šiška

Tretje leto, trije festivalski dnevi, trinajst dogodkov in nešteto razlogov za.

Dobre knjige donijo, včasih svet in naše poglede obračajo na glavo in odpirajo vprašanja, ob katerih rastemo in postajamo. Festival Itn. izbira med tistimi avtorji in avtoricami, ki se tega lotevajo še posebno angažirano, opozarjajo na spregledano ali samoumevno, rušijo predsodke in rišejo poudarke, za katere verjamemo, da nas lahko vodijo k sestavljanju boljšega sveta. Zato se jim s festivalom vsako pomlad poklonimo in si rečemo: in tako naprej!

3. festival angažiranega pisanja prinaša pogovore, predavanja, delavnice, menjalnico poezije, zajtrk z avtorji, obisk pisateljice iz tujine, igranje družabne igre po knjigah ter avtorske postavitve knjig na oder. Odpira prostor za nova spoznanja, druženja, razpravljanja in tudi pomembne trke naših pogledov.

Producenta: Vodnikova domačija Šiška/Divja misel, Založba Mladinska knjiga

Soproducenti: Udesin, Kino Šiška, Cankarjeva založba

Glavni programski partner: Novi dijak

Programski partnerji: Inštitut 8. marec, Pripovedovalski Variete, Pionirski dom, Zavod Homo Narrans, RRA LUR (projekt Forget Heritage), festival Na meji nevidnega

Festival sofinancirajo: MOL – Oddelek za kulturo, MOL – Urad za mladino ter Javna agencija za knjigo RS. Obisk Janne Teller sofinancirata program Evropske komisije Ustvarjalna Evropa in Danish Arts Foundation.

Delovanje Vodnikove domačije Šiška omogoča MOL – Oddelek za kulturo.

Festival raste in živi v Ljubljani, Unescovem mestu literature.

PREFESTIVALSKI PROGRAM

Novinarska delavnica s Kristino Božič / Vodnikova domačija (16. 2. - 9. 3.)

Uvodno celodnevno srečanje z novinarji (Kristino Božič, Špelo Kožar, Majo Šučur, Matejem Zwitterjem in Ervinom Hladnikom Milharčičem) je udeležencem ponudilo uvod v novinarsko delo na različnih področjih. V tednih, ki so sledili, so ob individualnem delu z mentorji nastajali prispevki za časopis Itn. Na zaključnem srečanju je potekala končna priprava festivalskega časopisa. V njem se skozi različne novinarske žanre predstavlja program festivala.

Delavnico je omogočil RRA LUR v okviru projekta Forget Heritage (program Interreg Srednja Evropa).

Delavnica kritiškega pisanja z Majo Šučur / Vodnikova domačija

Recenziranje literature je družbeno-angažirano delo, ki zaradi neoliberalističnega pretresa družbenih vrednot, ki se kaže tako v pomanjkanju dialoga in strahu pred konstruktivno kritiko kot tudi v problematičnem stanju današnje medijske krajine, nemara izgublja nekdanjo veljavo. A kritika to ne odreši odgovornosti. Ta izvira v skrbi za sočloveka, ki je v prvi vrsti bralec in šele nazadnje nemara tudi avtor. Literarni kritik namreč bdi nad bralčevimi večeri, načrtuje z bralcem razpoloženje v čakalnici, nehote manipulira z njegovimi počitniškimi načrti, v najbolj brezupnih primerih pa upravlja tudi s stanjem na bralčevem transakcijskem računu. Udeleženci delavnice so se podali v boj proti slabo napisani literaturi, se še raje mojstrili v hvali dobre, spoznali trike starih kritiških mačkov, debatirali s kritiškimi kolegi ter na koncu napisali vsak eno krajše in eno daljše kritiško besedilo.

Delavnico je omogočil RRA LUR v okviru projekta Forget Heritage (program Interreg Srednja Evropa).

TOREK, 2. april

PREDDOGODEK

20.00

Pogovor po Skypu s francoskim striparjem Christophom Blainom

Vodi: Izar Lunaček

Vodnikova domačija je lani dobila Stripovski kot, kjer na policah redno rotirajo najboljši avtorski stripi, kar jih je v tem hipu moč kupiti. Kot spremljajo tudi mesečni dogodki, na katerih kurator izbora, Izar Lunaček, priporoča svoje najljubše stripe in prek čudežev medmrežja klepeta z njihovimi avtorji. Na predogodku festivala bo na platnu v živo gostil Christoph Blain, enega najboljših dejavnih francoskih striparjev, ki je znan kot risar fantazijske uspešnice *Donjon*, sam pa je vkup zbil tudi kostumsko pustolovščino *Pirat Isaac* in ljubavno kavbojko *Gusa*. Blain se nam bo po skajpu pridružil ob osmih, po stripih pa na Vodnikovo podstreho lahko pridete brskati že od sedme večerne.

PETEK, 5. april

TEMA DNEVA: ŽENSKA PISAVE

11.00

Vse vs. nič: srečanje z dansko pisateljico Janne Teller / Kino Šiška

Moderirata: Kristina Krajnc, Ema Paš

Danska aktivistka, nekdanja svetovalka na konfliktnih območjih, esejistka in pisateljica Janne Teller je dolga leta pod okriljem EU in ZN delala po svetu, v glavnem v Afriki, konec prejšnjega stoletja pa se je posvetila zgolj pisanju. S svojim literarnim delom vztrajno in neizprosno prepričuje človeka v sodobni družbi in s prstom kaže na tisto, česar ne želimo vedeti oziroma videti. Zaradi neposrednosti in brezkompromisnosti njene knjige mnogokrat sprožajo žgoče

debate. V slovenščino je preveden njen mladinski roman *Nič* (Grlica, 2007), s katerim si je pridobila svetovno prepoznavnost in naklonjenost kritiške javnosti ter zanj prejela številne nagrade, pred kratkim pa je pri nas izšla še zbirka kratkih zgodb *Vse* (Založba Mladinska knjiga, 2019). Pogovor bo odlična priložnost za pogovor o velikih temah, ki jih knjiga odpira. Obisk avtorice omogočata program Evropske komisije Ustvarjalna Evropa in Danish Arts Foundation.

Dogodek organiziramo v sodelovanju s Kinom Šiška.

15.00

Stereotipne podobe ženske v literaturi in fantastičnem žanru / dve predavanji

Predavata: Alojzija Zupan Sosič, Kaja Bucik Vavpetič

Včasih se zdi, da si je lažje izmisliti ves nov svet, poln nenavadnih bitij, zmajev, ljudstev in zapletenih čarovniških ritualov, kot pa oblikovati en prepričljiv ženski lik brez stereotipov. Pa ne le v žanrskih delih, nekateri stereotipi so tako trdovratni, da se zmeraj znova pojavljajo tudi v knjigah, ki pobirajo ugledne nagrade in osvajajo številne bralce.

Na dveh kratkih predavanjih se bomo seznanili z najpogostejšimi spolnimi stereotipi v literaturi in kulturi, se sprehodili med ključnimi deli sodobne slovenske in žanrske fantastične književnosti ter se oborožili z naslovi, ki stereotipe obračajo na glavo.

Dr. Alojzija Zupan Sosič: Zakaj je moški glava in ženska srce?

Ko poistovetimo moškega z glavo, žensko pa s srcem, se verjetno ne zavedamo, da smo ponovili najpogostejši stereotip najstarejše delitve ljudi na skupine in kategorije, tj. delitve na moški in ženski spol. Kot globalni skupinski stereotip ne le vpliva na oblikovanje drugih, večinoma negativnih spolnih stereotipov, ampak celo škoduje obema spoloma. V prvem delu predavanja bo zato predavateljica razložila splošne zakonitosti stereotipov in stereotipizacije v literaturi, te pa v drugem delu projicirala na raziskavo spolnih stereotipov v sodobnem slovenskem romanu.

Kaja Bucik Vavpetič: Zlobnice v fantastični književnosti

V fantastični književnosti pogosto srečamo negativne ženske like, ki glavnim junakom tako ali drugače onemogočajo napredovanje in doseganje ciljev. Ti so bili v delih klasične fantastične književnosti pogosto skrčeni na črno-bele, votle coprnice ali grde in hudobne mačehe, ki so delovale zgolj iz čiste zlobe, v sodobnih žanrskih delih pa se že pojavljajo tudi kompleksni in niansirani liki hudobnic z izdelano motivacijo in aktivno vlogo v zgodbi. S predavateljico Kajo Bucik Vavpetič se bomo seznanili z nekaterimi glavnimi tipi teh hudobnic ter obravnavali najboljše primere iz sodobne fantastične književnosti in pop kulture.

17.00

#jztudi + trije sodobni romani / okrogla miza in branje zgodb

Moderatorica: Tina Tomšič

Gostje: Pia Prezelj, Milica Antić Gaber, Ana Pavlič

Zgodbe berejo: Tomaž Lapajne Dekleva, Eva Jus, Teja Bitenc, Eva Škofič Maurer, Špela Setničar

V Sloveniji pod pragom revščine živi kar 280.000 ljudi, razlike med revnimi in bogatimi pa se tako pri nas kot po svetu povečujejo. Te velike razlike vključujejo tudi druge neenakosti, ena od njih je neenakost med spoli. In tako seveda ni samo tukaj in zdaj: podrejenost žensk je od nekdaj sestavni del kapitalističnega sistema.

Priročnik za čistilke (Cankarjeva založba, 2018), *Hiša v ulici Mango* (Modrijan, 2018) in *Genialna prijateljica* (Cankarjeva založba, 2016) so sodobna dela, ki obravnavajo neenakost med spoli v kontekstu spolnega nadlegovanja in nasilja. Pred pogovorom bo improvizacijska skupina prebrala nekaj zgodb, ki jih je Inštitut 8. marec prejel v sklopu projekta #jaztudi. Navezali jih bomo na obravnavane knjige.

19.00

Vse / knjiga na odru

Režija: Ana Duša

Dramaturgija: Brina Rafaela Klampfer

Igrajo: Nace Korošec, Jan Majetič, Aja Markovič, Ronja Matevc Jerman, Jon Napotnik, Aleksandra Staroveški, Svit Stefanija.

Človeku ne gre zaupati. Ne veš, kdaj bo udaril in na kakšen način. Fasada je samo fasada. V tem smo dobri, to znamo. Malo manj znamo biti drug drugemu ljudje in bolj ko kričimo o pravičnosti, slabši smo. Zbirka kratkih zgodb *Vse* zastavlja neprijetna vprašanja in dreza v boleče teme. V osmih intenzivnih kratkih pripovedih se soočamo s predsodki in nestrpnostjo, z umorom in smrtno kaznijo, z vprašanji identitete, integracije in kulturnih razlik, s sanjami in zmoto.

Predstava po knjigi *Vse* Janne Teller nastaja v sodelovanju s Pripovedovalskim Varietejem.

21.00

Krvava izba / pripovedovalsko-glasbena predstava, Kino Šiška

Pripovedujejo: Anja Novak, Nataša Keser, Živa Selan

Glasba: All Strings Detached

Zbirka *Krvava izba* in druge zgodbe velja za najboljšo delo angleške pisateljice Angele Carter in za eno od klasik sodobne angleške literature. V njej se je pisateljica z značilno kontroverznostjo lotila reinterpetacije kanoniziranih pravljic ter jih z elementi gotike in erotike spojila v nov, edinstven žanrski hibrid. V reinterpetiranih zgodbah jo je zanimala predvsem igra moči med moškim in žensko, ki se odigrava na polju seksualnega. Zanimal jo je prostor v pravljicah, v katerem se moraš, da bi preživel, odpovedati moralni gotovosti in sprejeti idejo človeškosti, ki je zunaj abstraktnega koncepta dobrega in slabega. Ta večer bo naša krvava izba postala Komuna Kina Šiška ...

Predstava je nastala v produkciji Vodnikove domačije Šiška ter Zavoda Homo Narrans, dogodek pripravljamo v sodelovanju s Kinom Šiška.

SOBOTA, 6. april

TEMA DNEVA: SVOBODA

10.00

3 avtorji, 3 knjige, 3 meniji / zajtrk

Gostje: Anja Golob, Simona Semenič, Nejc Gazvoda

Vabimo na jutranje druženje s kritično mislečima avtoricama in avtorjem, ki bo pogrnjeno sočasno v treh impro jedilnicah na domačiji in vsebinsko navdahnjeno in motivirano ob knjigah po njihovi izbiri. Pogoj za udeležbo je prebrana knjiga ter podatek o izbranem omizju. Prijave do zapolnitve prostih mest sprejemamo na nika.kovac.8m@gmail.com.

Miza 1: ZAJTRK Z ANJO GOLOB

Pogovor ob knjigi Pascaal Quignarda *Terasa v Rimu* (Študentska založba, 2001)

Na meniju: palačinke z marmelado

Miza 2: ZAJTRK Z NEJCEM GAZVODO

Pogovor o knjigi Junot Díaza *Kratko čudovito življenje Oskarja Waja* (Hiša knjig, založba KMŠ, 2009)

Na meniju: nikakor ne kosmiči ali sadje

Miza 3: ZAJTRK S SIMONO SEMENIČ

Pogovor o knjigah Katje Gorečan *Neke noči neke deklice nekje umirajo* (Književno društvo Hiša poezije, 2017) in *Trpljenje mlade Hane* (Center za slovensko književnost, 2012)

Na meniju: vegetarijanski

12.00 - 15.00

Temnice in zmaji v Zemljemorju / družabna igra po knjigah Ursule Le Guin

Idejna zasnova: Aljoša Harlamov in Luka Golob

Igro vodi: Luka Golob

Dungeons & Dragons ali poslovenjeno Temnice in zmaji je družabna namizna igra igranja vlog, ki zveste oboževalce nabira že od leta 1974. Saga o Zemljemorju danes že kultne ameriške pisateljice Ursule Le Guin pa vse od leta 1968, ko je na knjižne police prišel njen prvi del, sodi med klasična dela fantazijske književnosti. Posebej za festival bo nastala napeta D&D igra, ki nas bo popeljala na popotovanje od Kargadskih dežel do Zahodnega otočja. Kakšna usoda bo doletela Geda, Tenar, Tehanu in druge junake sage, bo odvisno samo od domišljije udeležencev igre (in nekaj sreče pri metanju kock) ... Za to, da vam ne bo treba imeti predznanja ne o D&D ne o Zemljemorju (bo pa z njim toliko slajše), bo poskrbel izkušeni Gospodar temnice (to je vodja igre) Luka Golob. Dogodek je zasnovan v sodelovanju s festivalom Na meji nevidnega.

13.30-15.00 KOSILO

15.00

Genetika - skrivna rešiteljica? / pogovor ob knjigah o znanosti

Moderira: Dora Adamič

Sodelujeta: Zarja Muršič, Tina Lebar

»Nemogoče je razumeti celično biologijo in evolucijo organizmov – ali človeško patologijo, obnašanje, temperament, bolezni, raso, identiteto ali usodo – brez dobrega poznavanja koncepta gena.« Siddharta Mukherjee: *Gen: intimna zgodovina* (UMco, 2018)

Pred skoraj tremi desetletji so znanstvenice in znanstveniki pognali projekt človeški genom. Njihova skrita želja je bila, da bomo s celotnim genskim zapisom končno vedeli več o človeških boleznih in možnih zdravljenjih. V dobrih desetih letih so sicer prebrali človeški genom, a visokoteče napovedi se niso uresničile. Kljub temu je molekularna biologija danes v razcvetu, znanost pa pretresajo vedno nove tehnike genskega inženiringa.

Na pogovoru se bomo z gostjama Zarjo Muršič in Tino Lebar posvetili DNA, genetiki in novejšim odkritjem na področju genskega inženiringa. Govorili bomo tudi o predstavitvi genetike v literaturi in medijih ter kako se zmote o genskem inženiringu širijo med ljudmi.

Zarja Muršič je biologinja in kognitivna znanstvenica. Nedavno je zagovarjala doktorat iz evolucijske antropologije na Univerzi v Durhamu v Združenem kraljestvu, kjer je preučevala družbeno učenje, je aktivna članica Znanstvene redakcije Radia Študent in soustvarjalka Meta PHoDcasta. Dr. Tina Lebar je molekularna biologinja, zaposlena na Kemijskem inštitutu. Skupaj s kolegi objavlja v uglednih strokovnih revijah, v zadnjih letih pa je prejela tudi več odmevnih priznanj ter velja za vizionarko biološkega računalništva.

17.00

Kako dati glas neslišanim? / tri predavanja

Predavajo: Žiga Divjak, Samira Kentrić, Janja Vidmar

Družba, ljudje, javnost – kaj ta pojem sploh pomeni? Na koga se sklicujemo, ko govorimo o sodobni družbi? Je posameznik lahko nosilec družbene spremembe ali zmoremo to le, če se povežemo v kolektiv? Je lahko umetnost povod za družbene spremembe? Na kakšen način lahko preko umetniške prakse damo glas neslišanim? Se lahko te teme tudi zlorabijo? V sklopu treh kratkih predavanj bodo odgovore na zgornja vprašanja na primeru lastnih avtorskih del iskali: ilustratorica in avtorica Samira Kentrić ob knjigi *Pismo Adni* (Beletrina, 2016), pisateljica Janja Vidmar ob romanu *Črna vrana* (Mladinska knjiga, 2018) in režiser Žiga Divjak ob gledališki predstavi *Šest* (Slovensko mladinsko gledališče, 2018).

20.00

Menjalnica poezije / pesniško branje

Sodelujejo: izbrani udeleženci pesniškega natečaja in uveljavljeni pesniki po njihovem izboru

Moderira: Aljoša Harlamov

Menjalnica poezije je literarni večer, na katerem si bodo dijaki svoje pesmi izmenjali z uveljavljenimi slovenskimi pesniki. Gre za pesniški dialog, ki poudarja brezmejno svobodo in univerzalnost poezije, ki presega medgeneracijska, estetska in slogovna razlikovanja, celo avtorja, obenem pa performans, ki izpostavlja literarno branje kot način povezovanja med ustvarjalci in občinstvom ter briše meje med njimi. Sodelujoče dijake oziroma njihova besedila bo na natečaju izbrala za to posebej sestavljena veččlanska žirija, sodelujoče pesnike pa bodo izbrali dijaki skupaj z žirijo.

NEDELJA, 7. 4.

TEMA DNEVA: POEZIJA/SVET

11.00-13.00

Nestrpnost v škarjah / delavnica tehnike literarne montaže

Delavnico vodi: Lela B. Njatin

Udeleženci se bodo naučili izrezkovanja, tehnike literarne montaže. Svoja literarna besedila bodo ustvarili iz obstoječih medijskih besedil. Besedila bodo usmerjena proti sovražnemu govoru in drugim oblikam nestrpnosti. Delavnico bo vodila Lela B. Njatin, ki je to tehniko uporabila v svojem romanu *Nestrpnost* (Center za slovensko književnost, 2018). Udeleženci naj iz medijev izberejo katera koli besedila, ki so posebej pritegnila njihovo pozornost. Natisnejo naj jih na papir in jih prinesejo s sabo na delavnico (če gre za tiskane medije, naj s seboj prinesejo izvod časopisa, revije ...).

13.30-15.00 KOSILO

15.00

Nekaj bo usekalo: komadi v živo / predstavitev knjižne zbirke Nova lirika

Predstavlja: Andrej Ilc

Gosta: Uroš Zupan, Primož Vitez

Ali lahko poezija zares spremeni svet? se je spraševal Lawrence Ferlinghetti, ki se je rodil pred natanko sto leti. In čeprav zveni to vprašanje kot slaba šala, še obstajajo ljudje, ki verjamejo, da so pesniki antene človeštva, vest družbe ali vsaj, kot je dejal Jack Kerouac, »veliki ohranjevalci spomina, ki rešujejo življenje iz teme«. Urednik Andrej Ilc, profesor, prevajalec in glasbenik Primož Vitez ter pesnik Uroš Zupan poleg tega verjamejo, da je tudi sodobna poezija zmožna vzbuditi zanimanje občinstva, ga razvneti, razsvetliti, navdihniti, osvoboditi, nemara celo radikalno spremeniti. (Okej, to zadnje res zgolj izjemoma.). Prisluhnite njihovemu komentiranemu izboru in morda boste ugotovili, da bi bilo brez sodobne poezije tudi vaše življenje boleče osiromašeno.

18.00

Trije spomini / knjiga na odru

Nastopajo: člani Društva Novi dijak

Mentorici: Bjanka Kršmanc, Nika Kovač

»Dal sem ti šal svoje mame, da si ga odnesel v Hajfo. To so moji geni. In tam je nova hiša. Stare ni več. Korak za korakom se vse konča. Konec.«

Med ogledovanjem posnetka ni bil tako miren, kot je bilo videti.

»Ko sem videl, kako si vrgel šal v hišo, sem hotel stegniti roko in ga ujeti. Le v tem trenutku sem vztrepetal.« Andraž Rozman: Trije spomini med Hajfo, Alepom in Ljubljano (Goga, 2019)

Performans je poskus, kako knjigo postaviti na oder. Društvo Novi dijak pod mentorstvom Nike Kovač in Bjanke Kršmanc pripravlja dogodek, na katerem bodo preko avtorskih besedil, ki temeljijo na knjigi Trije spomini med Hajfo, Alepom in Ljubljano, dijaki prevpraševali mesto posameznika v sodobni družbi in tematiko tujosti.

Za konec ...

Festival Itn. nastaja v tesnem sodelovanju Vodnikove domačije, Mladinske knjige in Novega dijaka. Ob svojem nastanku je bil namenjen mladim. Prepričani smo namreč bili, da je v letih iskanja samega sebe pomembna tudi dobra knjiga, ki lahko usmeri življenje na nepredvidljive poti in odpre nove, nezamisljive možnosti.

In v to smo prepričani še danes. A v dveh letih druženja, debat in prevpraševanj konstrukta mladosti smo prišli do pomembnih ugotovitev. Po definiciji so mladi stari med 15 in 29 let. Zanje so založniki razvili koncept specializirane literature in kategorijo »mladi odrasli«, ki pomeni v resnici le novo tržno nišo. Menimo, da mladinska literatura ne obstaja. Mladi berejo vso literaturo; literaturo, ki je namenjena mladim, pa berejo vsi – zato je lahko vsa literatura mladinska, vsa mladinska literatura pa literatura za odrasle. Označevalec »mladinski« v takem odnosu hitro postane zgolj bleščeči novi trend, ki ga uporabljamo za to, da pritegnemo medijsko pozornost in financiranje (žal tega res nimamo veliko). V resnici pa starost ni osebna okoliščina, ki bi nujno določala naše knjižne preference, videnje sveta in želje.

Ekipa, ki festival pripravlja, je že res mladostna, energična, polna zagona, optimizma in želje po spremembi na bolje. A prepričani smo, da lahko spremembe dosežemo le, če se povežemo vsi, ki verjamemo v možnost drugačne družbe. Pri tem nas ne smejo omejevati naša starost, spolna usmerjenost, spol, rasa ali narodnost. Vse to so razlogi, zakaj smo se odločili, da v tretjem letu obstoja Itn. pridevnik »mladinski« izvzamemo iz imena festivala.

In tako naprej!

Nakazali smo smer: vsak dan znova brati, razmišljati, razpravljati, sodelovati in predvsem delovati. Prihodnost bo takšna, kakršno si bomo izborili. V to je treba verjeti.

Itn. tudi na FB <https://www.facebook.com/intakonaprej> in www.itn-fest.si